

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

НА СЪДИЯТА ЖИВКО СТАЛЕВ ПО КД 24/1998

Искането на главния прокурор да бъде обявен за противоконституционен чл.50, т.2 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите (ЗЗРСИИ) е неоснователно по следните съображения:

1. Атакуваната разпоредба е приета от Комисията по труда и социалната политика към Народното събрание и от самото Народно събрание единодушно без нито един член на Комисията или народен представител да е бил против или да се е въздържал при гласуването. Този факт е една индичия за необходимостта от закона и правилността на неговите разрешения, които отговарят на принципите на хуманизъм и социална справедливост, прогласени от Преамбюла на Конституцията, без атакуваният закон да нарушава която и да било нейна разпоредба. Нещо повече, той съответствува на изрични разпоредби на Конституцията, а именно чл.51, ал.3 и чл.52, ал.2.

2. Според чл.51, ал.3 “лицата с физически и психически увреждания са намират под особената закрила на държавата и обществото”. С атакувания закон държавата изпълнява именно това свое задължение, следващо и от цитираните в т.1 принципи, прогласени от Преамбюла на Конституцията.

Решаващо съображение за неоснователността на искането е обаче разпоредбата на чл.52, ал.2 на Конституцията. Според нея “здравеопазването на гражданите се финансира от държавния бюджет,

от работодателите, от лични и колективни осигурителни вноски и от други източници при условия и ред, определени със закон”.

Тази разпоредба изрично предвижда възможността здравеопазването да се финансира не само от държавния бюджет, не само от осигурителните вноски, но и от “други източници”, определени със закон. Понеже тези “други източници” не са бюджетни, не може да има съмнение, че в тях се включват и всякакви извънбюджетни източници, а тъкмо това е основната характеристика на фондовете. Изводът е, че чл.52, ал.2 на Конституцията допуска да бъдат създавани всякакви извънбюджетни фондове за финансиране на здравеопазването. Чрез тях неговото финансиране се обезпечават по-сигурно, отколкото ако то би разчитало само на държавния бюджет. Този извод се потвърждава и от разискванията на Комисията на Великото народно събрание, натоварена да изработи проекта на сега действащата Конституция (вж. стр.17 от протокола).

Като има предвид разпоредбата на чл.52, ал.2 на Конституцията, в своето искане, атакуващо чл.50, т.2 на закона, главният прокурор поддържа ограничително тълкуване на понятието здравеопазване, като изключва от него профилактиката и медицинската рехабилитация на инвалидите, за които на първо място са предвидени средства от фонд “Рехабилитация и социална интеграция” (чл.51, ал.1, т.1 ЗЗРСИИ). Това ограничително тълкуване не може да се приеме. Рехабилитацията е без съмнение съставка на здравеопазването. От друга страна, като се има предвид чл.51, ал.3 на Конституцията, който поставя инвалидите и лицата с психични увреждания закрила на държавата и на обществото, би трябвало по аргумент за по-силното основание да се заключи, че ако Конституцията е готова, за да обезпечи финансирането на

здравеопазването – да допусне и създаване на фондове за набиране на средства за него, такива фондове ще са допустими с още по-голямо основание и за подпомагане на инвалидите и психично увредените лица. Принципите за хуманизъм и справедливост, прогласени от Преамбюла на Конституцията, също налагат този извод.

3. Даже и да би се приело, че генералното отричане на фондовете, прогласени с решение № 8 от 1997 г. на Конституционния съд по кд №3/1997 г. е правилно, това решение е неприложимо спрямо фонда, създаден с атакувания закон, защото учредяването на фондове за финансиране на здравеопазването, както бе изтъкнато, е изрично, допуснато от чл.52, ал.2 на Конституцията, така че решение № 8, по кд №3/1997 е неприложимо спрямо този фонд.

Това решение обаче, повдига само по себе си сериозни възражения.

Конституцията не съдържа, а и не би следвало да съдържа изчерпателно изброяване на източниците за финансиране на държавата и общините. Подобно изброяване би недопустимо ограничило необходимата в тази материя свобода на законодателя. Държим ли сметка за критериите, с които си служи чл.60, ал.1 от Конституцията, когато урежда дължимите от гражданите данъци, а именно доход и ли имущество, става ясно, че чл.60, ал.1 има предвид само преки данъци. За косвените данъци, чл.60, ал.1 нищо не говори. Той не ни казва нищо и за митата и акцизите, използвани от всички държави, не само за фискални цели, но и като средства за съответна икономическа политика. Затова е невъзможно от чл.60, ал.1 на Конституцията да бъде направен извод, че освен преките данъци, които той урежда, други източници на финансиране и по-специално плащания в извънбюджетни сметки или

във фондове са недопустими. Обстоятелството, че чл.52, ал.2 на Конституцията ги допуска изрично при финансиране на здравеопазването (вж. т.2) необоримо доказва обратното.

4. Атакуваният фонд не противоречи на чл.19, ал.2 на Конституцията, тъй като застрахователите при събиране на сумите, дължими от собствениците на моторни превозни средства за задължително застраховане, събират от тях и сумата, представляваща отчисляване за фонда, така че застрахователите не я понасят. Тя се понася от собствениците на моторни превозни средства. Единствената грижа за застрахователите е да я преведат на фонда. Очевидно е, че това задължение не ги поставя в сравнение с други предприятия, участници в пазарното стопанство, при различни и неизгодни за тях правни условия на стопанска дейност по смисъла на чл.19, ал.2 на Конституцията. Напротив, като се има предвид факта, че те без да полагат нарочни усилия събират не малки средства от задължителните застраховки на стотици хиляди моторни превозни средства свръхдостатъчно ги облагодетелства спрямо другите участници в пазарното стопанство, за да бъдат наистина чувствително засегнати от атакувания закон.

Конституционен съдия:

Проф. Живко Сталев